

هوشیاری از نظر پزشکی دارای دو جزء می باشد:

❖ بیداری و آگاهی

❖ بیداری: مجموعه ای از پاسخ های اولیه غیر ارادی ولی در ارتباط با مرکز ارادی قشر مغز مانند: واکنش مردمکها، رفلکس قرنیه، باز شدن چشمها، واکنش اندامها به محرک دردناک

✓ مرکز بیداری سیستم فعال کننده واقع در ساقه مغز است.

✓ آگاهی: فعالیت پیچیده تر و کامل تر مراکز عالی مغز و تجزیه و تحلیل ایمپالس های حسی است که منجر به درک خود و محیط می شود. مرکز آن کورتکس مغز است.

صدمه شدید به هر یک از این مراکز باعث اختلال هوشیاری و در نهایت کوما و مرگ می شود.
شاه علامت اختلالات و بیماری های سیستم عصبی مرکزی تغییر در وضعیت هوشیاری می باشد.

عوامل ایجاد کننده اختلال هوشیاری:

(۱) ضایعات ساختمانی

(۲) تومور و ضربه و خونریزی مغزی، کوفتگی و...

(۳) ضایعات متابولیکی

(۴) مسمومیتها، افت قند خون، کمبود اکسیژن و...

(۵) شوک

(۶) عفونتهای شدید

(۷) حالت های بروز تشنج

(۸) ضربه به سر: تصادفات، خونریزی

مغزی، تومورهای مغزی...

سطوح مختلف هوشیاری:

- هوشیار: بیمار کاملا آگاه به محیط و بیدار است.
- گیج: فرد کاملا هوشیار نیست و دارای کندی حرکات و تفکر است.
- خواب آلودگی شدید: در این حالت بیمار ظاهرا بی هوش است ولی با تحریکات صوتی و فیزیکی نسبتا شدید بیدار میشود و به سوالات پاسخ

کاهش سطح هوشیاری

سطح هوشیاری

میدهد و مجدداً به خواب می رود. رفلکسها معمولاً طبیعی هستند.

- منگی یا بهت: در این حالت بیمار فقط به تحریکات شدید فیزیکی پاسخ می دهد آن هم در حد باز کردن چشمها در حد چند لحظه
- اغما یا کوما: در این حالت بیمار کاملاً بیهوش است و به تحریکات شدید هم پاسخی نمی دهد.

ارزیابی وضعیت هوشیاری:

کنترل وضعیت هوشیاری به سرعت انجام می شود:

- بیدار و آگاه: آگاهی به زمان و مکان، شخص و خودش
- پاسخ کلامی: با تحریکات کلامی و صحبت کردن پاسخ می دهد.
- پاسخ به تحریکات دردناک: به صحبت کردن پاسخی نمی دهد ولی به تحریکات دردناک پاسخ می دهد.

- بدون واکنش به تحریک

ارزیابی بیمار با اختلال هوشیاری:

- بررسی صحنه و ارزیابی اولیه بیمار
- کنترل و بررسی وضعیت هوشیاری بیمار
- بررسی راه هوایی بیمار
- گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی
- ارزیابی مداوم هر 5 دقیقه

تدابیر درمانی و مراقبتی:

- دادن وضعیت مناسب به بیمار
- اطمینان از عملکردهای حیاتی بیمار
- درآوردن دندان های مصنوعی بیمار
- ساکشن ترشحات دهان و حلق بیمار
- در صورت نیاز اینتوباسیون بیمار
- در صورت نیاز احیا قلبی - ریوی
- اکسیژن تراپی
- برقراری IV و سرم درمانی

- مانیتورینگ قلبی ریوی مداوم

- انتقال بیمار به مرکز مجهز درمانی

- کوچکترین شک به افت قندخون یا عدم تشخیص

کوما تزریق محلول قندی به بیمار است

- کوچکترین شک به مسمومیت مواد مخدر

تزریق آمپول ضد مخدر است.

- شک به سوء تغذیه یا مسمومیت با الکل تزریق

آمپول تیامین است.